

Warszawa, 11 maja 2020 r.

Ekodren Naturalne Systemy Oczyszczania
ul. Rodzinna 8
05-806 Sokołów

Urząd Gminy Bystra-Sidzina
34-235 Bystra Podhalańska 373

Szanowny Pan
Marek Gróbarczyk
Minister Gospodarki Morskiej
i Żeglugi Śródlądowej
ul. Nowy Świat 6/12
00-400 Warszawa

Szanowny Pan
Przemysław Daca
Prezes Wód Polskich
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
ul. Grzybowska 80/82
00-844 Warszawa

PETYCJA W INTERESIE PUBLICZNYM

Przedmiotem niniejszej petycji jest problem określany ogólnie jako „pozwolenia wodnoprawne na przydomowe oczyszczalnie ścieków”, a dokładnie wymóg uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie wylotów, drenaży, studni chłonnych uznanych za urządzenia wodne mające wpływ na kształtowanie zasobów wodnych.

Problem wynika z opinii prezentowanych zarówno przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, jak i Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (opinia dostępna m. in. na stronie PGW Wody Polskie). Opinie te, powielane także przez Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej, sprowadzają się do uznania, że wylot przydomowej oczyszczalni ścieków jest samodzielnym urządzeniem wodnym służącym do kształtowania zasobów wodnych, i w związku z tym na jego wykonanie konieczne jest pozwolenie wodnoprawne.

Taka interpretacja ma daleko idące skutki w zakresie gospodarki ściekowej w Polsce, ochrony wód, finansów gmin, w tym wykorzystania środków unijnych oraz rynku pracy.

Działając więc w interesie dobra wspólnego, życia zbiorowego i ochrony wspólnych społecznych wartości, oczekujemy od Państwa jako organów ustawowo właściwych w sprawach gospodarowania wodami:

- 1) weryfikacji Państwa stanowiska odnośnie do konieczności uzyskania pozwolenia na wykonanie wylotu przydomowej oczyszczalni ścieków, tak aby stanowisko to uwzględniało nie tylko literalne brzmienie wybiórczo wskazanych przez Państwa przepisów Prawa wodnego, ale także szerszy kontekst przepisów polskich i wspólnotowych oraz ich praktyczne stosowanie,
- 2) zainicjowania i przeprowadzenia zmian legislacyjnych w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, tak aby jednoznacznie przesądzić opisany problem i aby nie wymagał on w przyszłości dokonywania interpretacji.

Od 1 stycznia 2018 r. (wejście w życie nowego Prawa wodnego), w Polsce zostały zrealizowane tysiące inwestycji polegających na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków – zarówno przez inwestorów prywatnych, jak i przez gminy, zarówno ze środków własnych, jak i w ramach operacji „Gospodarka wodno-ściekowa”, objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (każda inwestycja to od kilkudziesięciu do kilkuset oczyszczalni).

Inwestycje te w ogromnej większości zostały zrealizowane bez uzyskania pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie wylotów, wbrew prezentowanemu przez Państwa stanowisku. Brak konieczności uzyskania pozwoleń opiera się na następujących założeniach:

- 1) Przydomowe oczyszczalnie ścieków (w rozumieniu Prawa wodnego – „systemy indywidualne”) stosuje się w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty.
- 2) Na ww. terenach przydomowe oczyszczalnie ścieków są instalowane i użytkowane w ramach tzw. zwykłego korzystania z wód w celu zaspokajania potrzeb własnego gospodarstwa domowego lub rolnego. W ramach takiego korzystania dozwolone jest wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, w granicach własnej działki, w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę, bez pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków.
- 3) Przydomowe oczyszczalnie składają się ze zbiornika/reaktora biologicznego oraz systemu rozsączającego/drenażowego oczyszczonych ścieków i stanowią łącznie jeden zintegrowany układ technologiczny.
- 4) Drenaż rozsączający, studnie chłonne, tunele, skrzynki rozsączające itp. są posadowionymi (zakopanymi) w gruncie urządzeniami zintegrowanymi z przydomową oczyszczalnią ścieków, bez których nie jest ona w stanie pracować, i służą do odprowadzania oczyszczonych ścieków do gruntu.
Natomiast żwirowe złoża rozsączające znajdujące się pod drenażem rozsączającym, studniami chłonnymi, tunelami rozsączającymi itp., składające się zazwyczaj z tłuczni lub żwiru, nie są odrębnymi urządzeniami wodnymi. Stosowane są wyłącznie do zwiększenia powierzchni chłonnej gruntu, do którego odprowadzany jest oczyszczony ściek, a procesy oczyszczania, które w nich zachodzą są marginalne, praktycznie niemożliwe do określenia przy zastosowaniu obecnie dostępnych metod pomiarowych.
- 5) Przydomowe oczyszczalnie ścieków przed dopuszczeniem do obrotu są badane na zgodność z normą PN-EN 12566-3:2005+A2:2013 przez laboratoria notyfikowane UE, m.in. na skuteczność oczyszczania przez okres 38 tygodni. Posiadają oznakowanie CE dopuszczające je do sprzedaży i użytkowania na terenie całej UE.
- 6) Ściek wypływający ze zbiornika oczyszczalni do drenażu jest oczyszczony w stopniu wymaganym przez rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311), co musi być potwierdzone w raporcie z badań skuteczności oczyszczania z laboratorium notyfikowanego UE tzn.:
 - BZT₅ - 40 mg O₂/l
 - ChZT - 150 mg O₂/l
 - Zawiesina ogólna - 50 mg/l.

Wnosimy więc o weryfikację Państwa stanowiska przy uwzględnieniu powyższych założeń. Wbrew Państwa opinii wylot, drenaż czy studnia chłonna nie wpływają na kształtowanie

zasobów wodnych. Wpływ na te zasoby mają ścieki pochodzące z przydomowej oczyszczalni ścieków, a nie z wylotu (drenażu, studni).

Wiadomo jednak, jaka jest dopuszczalna dobową ilość (5 m³) i skład oczyszczonego ścieku wprowadzanego do wód lub do ziemi w ramach zwykłego korzystania z wód.

Ustawodawca dopuścił wprowadzanie tak oczyszczonych (przez przydomowe oczyszczalnie) ścieków do wód lub do ziemi, jeżeli odbywa się to warunkach określonych w ww. rozporządzeniu, uznając, że nie ma w takiej sytuacji konieczności badania, czy i jaki jest ich wpływ na kształtowanie zasobów wodnych.

Organy Wód Polskich stoją jednak na stanowisku, że niezależnie od stopnia oczyszczenia ścieków w oczyszczalni, ostatni etap oczyszczania zachodzi dodatkowo w procesie przesączania oczyszczonego ścieku przez warstwy rozsączające.

Reasumując, zgodnie z interpretacją Wód Polskich uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego jest konieczne celem zbadania wpływu na kształtowanie zasobów wodnych **procesu oczyszczania oczyszczonego ścieku**, w żwirowej warstwie rozsączającej znajdującej się np. pod drenażem rozsączającym, zainstalowanym co najmniej 60 cm pod powierzchnią gruntu

Konieczne jest więc podjęcie działań legislacyjnych, tak aby z ustawy Prawo wodne wynikało jasno – bez konieczności interpretacji – czy budowa przydomowej oczyszczalni ścieków wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Wystarczające byłoby doprecyzowanie definicji urządzenia wodnego w art. 16 pkt 65 lub zmiana art. 33 Prawa wodnego (zwykłe korzystanie z wód). Jesteśmy w stanie przedstawić gotowe propozycje rozwiązań legislacyjnych lub w inny sposób włączyć się w Państwa działania w tym zakresie.

Obecna sytuacja – niejasna i dająca możliwości różnych interpretacji – może skutkować wstrzymaniem montażu przydomowych oczyszczalni ścieków i załamaniem gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich.

Koszt uzyskania pozwolenia wodnoprawnego (łącznie z wykonaniem operatu wodnoprawnego) to ok. 15% ceny zakupu oczyszczalni.

Do tego należy doliczyć koszty poboru i badania próbek ścieków.

Skoro uznajemy, że urządzenie wodne jakim jest wylot przydomowej oczyszczalni ścieków ma wpływ na kształtowanie zasobów wodnych (a tak wynika z interpretacji dostępnej na stronie PGW Wody Polskie: <https://wody.gov.pl/o-wodach-polskich/rodo/114-nieprzypisany/487-faq> patrz pkt 7), to wpływ ten powinien być regularnie kontrolowany poprzez pobieranie i badanie próbek ścieków przez laboratoria akredytowane w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

Obowiązek ten wynika zarówno z ustawy Prawo wodne, jak i ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. Należy badać 4 próbki w okresie roku, a jeżeli ścieki spełniają warunki określone rozporządzeniem – 2 próbki w kolejnym roku. Koszt jednorazowego badania to kwota ok. 300 zł.

Nadmierne koszty i ograniczenia administracyjne mogą powodować, że przydomowe oczyszczalnie ścieków nie będą w ogóle instalowane.

Oznacza to, że na terenach wiejskich, gdzie brak jest systemów kanalizacji zbiorczej, ścieki z gospodarstw domowych w ogóle nie będą oczyszczane, lecz odprowadzane w sposób niekontrolowany bezpośrednio do środowiska naturalnego (gruntu, rzek, zbiorników wodnych, rowów). To zjawisko będzie z pewnością wpływać negatywnie nie tylko na stan wód gruntowych, ale także na ochronę całego środowiska przyrodniczego.

Dochodzą do tego także skutki społeczne na rynku pracy (szczególnie istotne w obecnej sytuacji gospodarczej) – zmniejszenie zatrudnienia wśród instalatorów oczyszczalni, osób wykonujących prace budowlane, dostawców, producentów.

W przypadku inwestycji gminnych współfinansowanych ze środków PROW, dodatkowe koszty pozwoleń wodnoprawnych, nieujęte w harmonogramach rzeczowo-finansowych, mogą

powodować problemy z rozliczeniem inwestycji, włącznie z koniecznością zwrotu środków wypłaconych beneficjentom (każda gmina mogła ubiegać się o 2 mln zł).

W latach 2018-2019 około 200 gmin w Polsce zrealizowało inwestycje polegające na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków. Obecnie jest procedowanych lub planowanych ponad 100 kolejnych inwestycji. Szacunkowa łączna wartość tych inwestycji to ok. 0,5 mld złotych.

Problematyczne jest także funkcjonowanie oczyszczalni wykonanych bez pozwoleń wodnoprawnych. Procedura legalizacji urządzeń generuje dodatkowe koszty (jednostkowa stawka opłaty legalizacyjnej wynosi obecnie 4.497,63 zł), ale niedokonanie legalizacji może skutkować koniecznością likwidacji tysięcy urządzeń wybudowanych latach 2018-2020 bez pozwoleń wodnoprawnych.

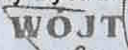
Problem analogiczny do pozwoleń wodnoprawnych na wyloty przydomowych oczyszczalni ścieków dotyczy także retencjonowania i odprowadzania wód opadowych z terenów gospodarstw domowych. W związku ze zmienioną definicją od 1 stycznia 2018 r. wody opadowe i roztopowe nie są ściekiem, a zatem nie stosuje się do nich zasad obowiązujących dla odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

O ile nie ma sporu co do tego, że nie jest wymagane pozwolenie wodnoprawne na wykonanie szczelnego zbiornika do gromadzenia wód opadowych, o tyle problematyczne jest odprowadzanie wody deszczowej do gruntu poprzez tunele rozsączające, drenaż czy studnie chłonne. Uznanie, że mają one wpływ na kształtowanie zasobów wodnych powoduje konieczność uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, nawet gdy wody opadowe odprowadzane są w ramach zwykłego korzystania z wód. Prawo wodne nie reguluje jednak tej kwestii jednoznacznie, a odmienne interpretacje w różnych rejonach Polski nie sprzyjają procesowi retencji wód, zwłaszcza w okresie suszy.

Z poważaniem

Paweł Gojżewski
Dyrektor Zarządzający Ekodren

NATURALNE SYSTEMY OCZYSZCZANIA
03-642 Warszawa, ul. Penelopy 17
Regon 140083641, NIP 524-242-09-03
Stanisław Tempka
Wójt Gminy Bystra-Sidzina

Stanisław Tempka

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach wyrażamy zgodę na ujawnienie na Państwa stronach internetowych danych osobowych podmiotów wnoszących petycję.

Załączniki:

1. pismo RZGW Lublin z dnia 03.04.2020
2. pismo RZGW Lublin z dnia 30.04.2020
3. pismo RZGW Nowy Sącz z dnia 06.04.2020